

ХЕВИСТЕ ЧИДИГ ДЕМИСЕЛ ЭГЕЛЭЭН

Маргылдаанын баштайгы хүнү

алган. Аймактын, шыраак шымраакчыларын бирээни Намжав Сэлдисураи, стол теннисте бири азыраагы Гава Басинжав ол маргылдааларга эки ойнааннар.

Эш хуу ужуражылгазын соонда 64 мөгөн хуржини организастан. Анда республикадан РСФСР-ни национал хевирлерге спорт мастерлери Иван Хураган, Николай Сынган-оол, Суктер Шимет, Анатолий Монгуш, Владимир Монгуш, а МАР-дан спорт мастери Өлий Тулга, Дэлэг Намсаржав болгон оон-даа өскөлөр киришкен.

Түңнелдине Өлий Тулга шүүлген, оон эштери ийгиликчү черин ээлээн. А. Алексеев Куулар дертүк шыналды чаалап алган.

Хостуг хурешке «Азия төвү» шынал дээш Бүгү-эвиле

маргылдаанын Кызыл Куу туранин болгон дмштаным-ганын Н. Гастелло аттыг паргында «Хуреш» стадионуна дүүн эгелээн.

Профбөлүмдөлдүн эки тур-а күш-куула-спорт ний-тигелсини «Хуреш» стадио-нуу баулу спортчу байыр-алчы аянып кылдыр дерин белеткээ. Стадионуу хана-лардына эвилелешкен рес-публикаларын совет спорт нийтигелдерини тутары се-рини салгына улам кинскин, спортчуларын хей-адын кө-дүрүп турган. «Азия төвү» шынал дээш Бүгү-эвиле маргылдаанын киржикчи-леринге изиг байыр! дээш лоуунары стадионда бол-гон партың кирер черинде

аскан.

Эртегинин ош шах чоок-шулап тура «Хуреш» ста-дионуна СССР-ни аягы-ан-гы булунарында, крайтар-ды, республикаларда база улуг хоорайларда келген спортчу аалчылар, маргыл-даанын судьялары, Тыванын мөгөлери болгон көрүктүлөр үзүк чок кээп турган. Аалчы-ларын аразында Тыва пер-ге кат улаа кээп чорван спортчулар, тренерлер-даа бар.

Стадионуу шөлдүс мөгө-лөр хуреш ийи чалгыны бе-леткээ. Оларын бирээниге 48 килограмм чедир, өскө-нине 57 килограмм деңизилг мөгөлөр судьянын баштайгы

элискин ёзуулар хурешин кырышкан. Бирги чалгыга Тыванын өзүп орап анык мөгөн Аркадий Монгуш биле Амур Обласынын талээн Михаил Амосов олар хурешип үнүп келгенер. Оларын кайсы-даа спорт мастеринге кандаттар. Салгынын эге мину-таларында эгелээш, Аркадий уурлаанычызынга чай бер-бей халлап турган, сан та-лаа-биле тилеп алган.

Убса-Нур аймактын мөгөн, спорт мастеринге кандат Батсан Намсарай баштайгы салгыда Амур Обласынын спортчуу Артур Шыналга таарышкан, сөөлү мину-тада 4:3 санга арай боорда тилээш. Ол мөгөлери арга-дуржулазы база күш-дамыр талаа-биле дең болганында үе төнтүгө хурешкенер.

Оу деңизге Саган Кызыл-оол Туркмен СССР-ни Чар-жоу хоорайнын анык мөгө-нү Мухаммед Ягмуровту чык октап алган. Стадион-оон бодуну эки Сары-оол Оюну, Андрей Джогтган — Алым Жапаровти (Туркмен СССР), Байыр Батусе (Бурят АССР) — Монгуш-оол Ондар-ны тус-тузуна октаан.

57 килограмм чедир дең-изилг спортчуларын аразына бистин мөгөлериинтен Ана-толий Куулар — моол мөгө Бурулорж Сэвэнге, Смолен-скиния күш-куула-инсти-тудуум студентини, спорт мастери Додоо Ховалыг — Абхаздан келген анык ме-

те Андрей Кичееве тус-ту-зуна октадыкканар. 82 килограмм чедир дең-изилг спортчуларын аразына анык салгылар болгон Манча Амур Обласында Галз Гализов, МАР-дан Зовге Дорлг олар баштайгы тин-делгени чедип алганар.

100 килограмм деңизилг мөгөлериин хурешип солун эркен. Ол мөгөлериин аразында мага-боду семис, ча-дья бүткен мөгөлөр чок. Ын-чангаш оларын хурешип ёзу-луг көрүштүг эркен. Моол-дун мөгөн Билин Доржго-тов — Шувешкейле келген спортчу Юрий Хлопкин, Бу-рятиядан Александр Манзоев — Хабаровскиини спортчуу Николай Навозовту тус-ту-зуна октаан.

Амалында бо эге салы-лар-дыр. Бистин мөгөлериин-тич чык деңизилгери чам-дык тилелелерин чедип ал-ла-да, аар деңизилге ам-лымында чедипкил эвээш. Бурятиянын, Якутиянын бол-гаш Амур Обласынын аар деңизилг мөгөлериин белет-кил элээн шыраак дээрэни бо салгылар көргүскен.

Баштайгы хүнде чык де-ңизилг мөгөлериин Новосибир-скиини спортчуу Андрей Житюк биле Якутиядан кел-ген аалчы спорт мастеринге кандат Сергей Пестриков оларын хурешип чараш бол-ган. Ол ний мөгөнни кайсы-даа арга болгон күш-дамыр талаа-биле белеткел тер-гини. Хуреш үзүндө шим-ченгир, кашпагай болгон ар-галарын улаштыр кылдыр болгон чыдып алган хуреш-жиринге халчок мергезеэн. Бистин мөгөлериин олардын

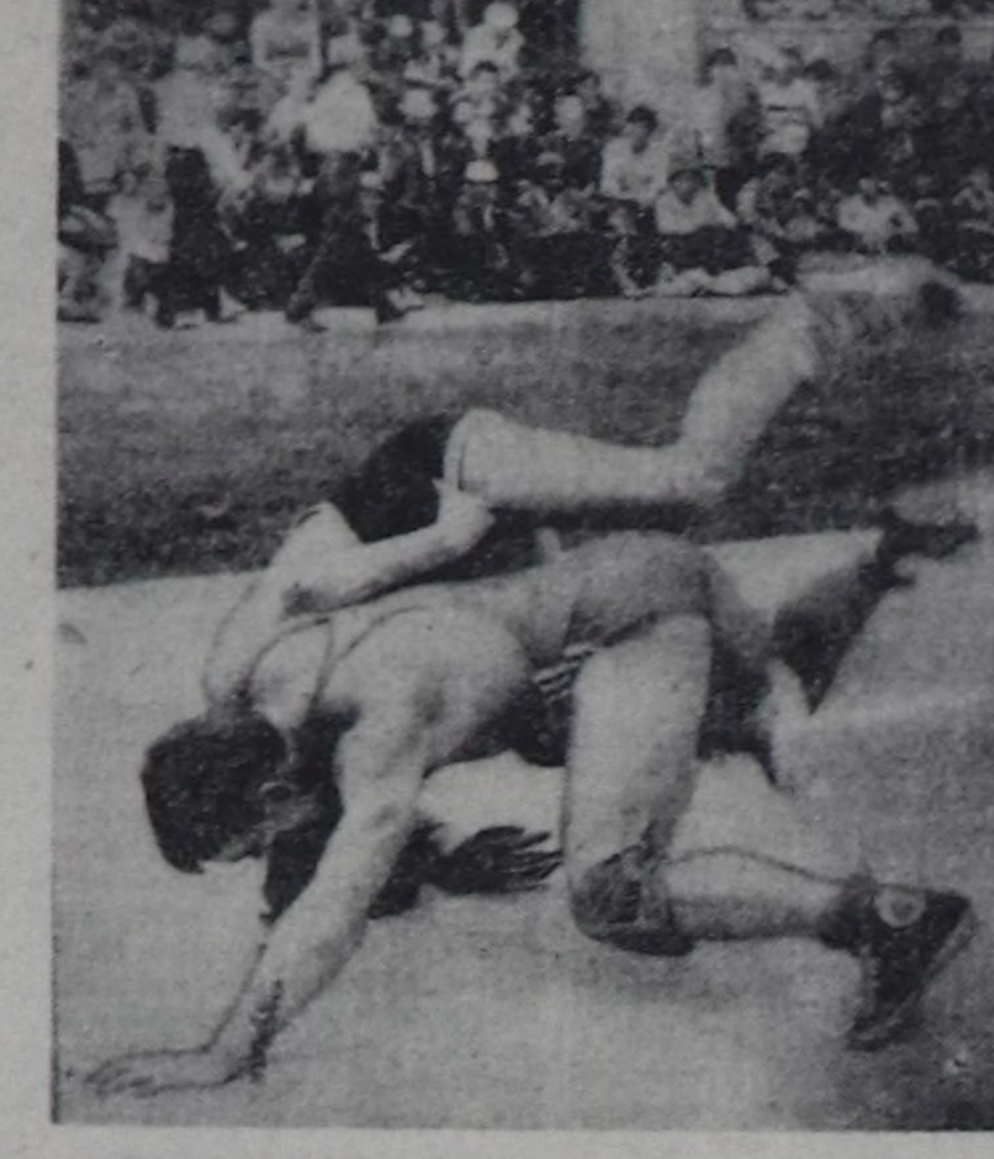
чамдык чүүлери өөренир болза база артык эвээш.

Маргылдаанын судья кол легитимин, секретарнатын амында чепсес чүүлөр бар. Ылаңгыя кол секретары Болат Чеклек спортчуларын

намдарын колдурган турар ужуруг аныкталарын белет-кеш кылбаан.

В. КАРА-САЛ.

ЧУРУКТАРДА: баштайгы салгыларда; «Тинделге» со-возка эркен ооннар үзүлгөс.

Даарта—Медицина ажилдакчызының хүнү

МЕРГЕЖИЛИНИНГ ЁЗУЛУГ ЭЭЗИ

— Сести доозарынды кыры-да келди, улаштыр өөренир сен бе аныа-мынаар өөрени чорур сен бе, Роза?— деп, ада-нези уруунда бир хүн ай-тырган.

— Ортумак школын доозар мен. Эчи болур күзөлдиг мен. Силерин-биле сумележир бо-дун турдум. Мурадымтың. Уе ама-аар, өөренир бола-мыр, белеткенир аллар. Күзе-лим ол, силер харын чүү деп бодап олар силер?—деп удур айтырар болган.

— Эми болуру деп буян-ыг мергежила тыгтыр бе. Дүн хүнүнү кайы-даа үзүндө кым бир кижиге дуа чедир дээш уйгу-чылды чокталары кижин бүрүзүгө болдунмас болгай аан, уруум. Эми уруулуг бо-лурунга өөрүсө ада-не кай-дал. Доруун-дур — дашкенер.

1975 чылда Роза Чөөн-Хемчинтин Хендерегит ортумак школына доозакши, Кызылдин медицина училищенин өөре-нип кирген. Богу мишак өө-рөнөр-биле кады библио-текталарга, номчулга залдарын-га кичээлден, шыналдааларга шыналдык белеткенип турган, учалышын үш чыл болгонда доозукчан. Фельдшер мерге-жилди кыс Сүт-Халге ажил-дар болган. Эмилгенин хал-дымдык азыраак салбырын-га эстрадал ажилда турган медицина сестралы — эччинин берги дуулаачылы болур чү-редир дээринге малай буу-рун. Эмилге чурумуну бүгү мөгөлдерини шим салып бил-гир чүгө эки түнелдерге че-дирер. Ылаңгыя-да сорутда, кыя чедип алырынга ол эвээш-мергелешкен хандыкылды, бы-жиг билит эрежок чутула-дыр деп чүвени ажил-херек негеп турган. Ол эмилгеге ажилдап турган дуржулазын-да Роза Кууларын «хайгыны-кертип алган» чүүлдерин эвээш эвээш. Чижээлээрге, эми сестра-лар кижин азыр кижилерге эм берип, сикимтип азы оларны-биле чутулаачылы тура, богу тутуулу, эпиг-чымык, чыгыс сестерин ажиллап билер болза эки. Чүгө дие азыр кижилер өг-бүлелерин, чоок кижилерин-ден алы чүгө, эмилгеге чы-дып турар болгон аяныч чал, шугулаачыл болур. Эч-нелге ажилдакчыларынның ылаңгыя эми сестраларын чалай сеткил, чыгыч-чымык амаарылаады азыр кижилер-ге калды-лаа эчден артык ду-аалаар деп чүвени ол билген. Ажилдыг харымсалгай

чакыч аажы-чааныг, эдилээш эт-херекселинге хамаанчок идинге беин доозун чыпшып, дырбас анык кижинин бүдү-шүгү мөгүтүн коллектив кежи-гүнери эскерген. Күш-ажылды амдыралынның эгезин салган коллективинге ол ийи чыл ажилдаан. 1980 чылдан эгелеп ол Чадаана эмилгезинин бо-жуулаа салбырыче шилет-тириктер. Чаа — төртүктөн, урулар палатазынга урулар сестралы болур база бир ха-рымсалгалыг ажил-биле до-нажы берген. Баштайгы ажил, дап турган деп чүве кайда боор, мылбырай чаштар-биле ажилдаары тынмысыг бол-ган. Думучка тулганда бизээ чадан, догазатын орап эвээ, салбырын эргелешчин Свет-лана Дондупова Даштаар-оол, улуг акурша Саяна Кыргы-сина Кара-Сал шышак дур-жулгалыг эмчилерден арга-суде ап, солуннар, журнал-дардан дилэнип тып, номчуп турган, чорутуу аяңгыча бер-ген.

Роза Кавалеева Куулар бо хүннелде божуулаа салбырын-ни хүндүсүтү акуршаркы.

Дээш эртемниг эмчилер С. С. Смирнов, Р. К. Косиян С. Д. Даштаар-оол, улуг акур-ша С. К. Кара-Сал, хүн-дүсү акурша Р. К. Куулар шышак дуржулгалыг эмчилер-нин адым холдарынын амын чүгө Чөөн-Хемчин районун эвээш, Өвүр, Сүт-Хал районна-дан берген келген келер се-руу, караа чырып, буянныг иштин кижилеринге өөрүп чет-тиргенин илеретип турар. Ха-нынны башчыныкын улуг, аар-тап, божууру бергелээш илерер Монгуш-Тайга районна-дан бе-зин кээп турар. Дуржулгалыг эмчилер-биле хүн дүгү-дуулаа кээп, өөрү эми сестра-лары Р. Сат, Л. Кара-Сал, олар-биле Р. К. Куулар дем-ниг ажилдап турарында дур-жулгалы хүн келген тузун өзүп орап, Оон билит-мерге-жилдини өскенин тос чыл му-рундагызы-биле деңээр ажур чок болган.

Роза Кавалеева чүгө ка-дын чүгүлүшө өөренип тур-ганын уруугу чыларын бола сактып каап орап болду. Баш-кылары Е. М. Билиова, Л. Е. Абрамова оларын чыгыс-стемини ол дүүнү чүве деп, сактып чорутуу. Кады доозак-чы өөрлери — Бай-Тайгада ажил-дап, чурттап чорутуу Л. О. Се-н

дажы, В. Ч. Монгуш, Ак-До-уракта — Александр Чимит-оол болгон оон-даа өскөлөр-нин-биле харылзажып, ажил-херекчи арга-дуржулазын сол-чур чорутуу.

— Мурунда тар, бичин ба-жыдан делгем бажында кел-генге ажилдаарыга таа-рымчалыг байдалы тургус-кан. Бо чылдан бирги кварта-лыда салбырга 241 божууда-га болгон, оларны шугула-чуу чык алак чыларип чок болганы коллективтик күш-ажылды чедипкил. Оонаш-кан ажил-жирин харымсал-галыг, боудунда база эш-өөрүн-ден негелде кошкатпазы — бо бүгү эде тургустунушкунуң бижыг быралар деп болдоар мен—деп, Роза Кавалеева чу-гаалап олурду.

Божуулаа салбырын эргелешчин С. Д. Даштаар-оол, район эмилгезинин кол эми-чи М. Т. Оюн медицина ажил-дакчыларын чурттаар оран-сава-биле хандарар, оларын ажилдаарыга таарымчалыг байдалы тургузар дээш дээш-тин хемчелерин ап турза-да, чүгө бо салбырын эвээ, бүгү эмилгеге шиптирлетпеймей турар айтырлар ал-даа бар. Чижээлээрге, эмилгенин ни-ти чурттаа бажын боор үш-өрээл бичин бажында Р. К. Куулардан аялга дөрт—шугу-ту беш кижин чурттап турар. Аарыс кижилерге чөмчү ас-сортиментин таарып, ылаңгыя элт ховар чамдык салбыр-даа орун-хемчелге база чедип-сес дээрин анык спецналь-сак-гыж дүрүлүп чутулаалды. Чүгө боудун коллектив-эвээ, бүгү эмилгенин ажил-херекте чедер, чепсес чү-үлдерин салгылар, сатыр аарып чорутуу оон илден. Ылаңгы кижин мергелешчин ёзулуг ээ-ин болбайт канчаар.

Коллективтик кежигү-нери кымын кандыг хей-ниин даалгалымы эки билер. Салбырга ай саньыда үнүп турар «Материнство» хана-солунун редколлегия кежигү-нери Лариса Ховалыг, Сара Сат (санитаркалар), Саяна Сат (медиастра) оларын ак сеткилдиг ажилы Роза Ка-валеева махтан олурду. Ро-занын-даа, бо анык кыстар-нын-даа адыс күзөш—дээш эртемниг эмчилер боудуу, Күштүг күзөлдиг боттанзыр аныктар!

В. САТ, «Шынын» корр.

ТҮННЭЛ ҮНДҮРГӨШ

Хандагайты кыды Совет-тин куускому суур чаа-гайжылдылаз, төпте кол-лективтер күш-ажылды са-гыла-чурмуун быжылаар, арга-талаар болгон прогау кылды-чоруктар-биле демиселда күш-тедирер дээш чамдык ажилды кылдып келгенин куус-ком даргазы И. Х. Түвекей ажилын чонуну болуп эркен хуралында келтээш. Эркен чыгыш районун амылдары хандагайты бүтүрүгө эргел-ди, эмилге чери багай эвээ ажилдаанын айткан.

Илетке талаа-биле сана-дар эвээш эвээ болган. Салыг ажилын талаа-биле шү-гүмчүлө хей. Сүт садарын ор-ганизастан, мынчага Райпо баштаар чери, ында бе-леткек конторазы чо-нуу эъттен, сүттен белеткээ чөмчүлде четир кылдыр хандарларын чон хуралга ку-ээш. Райпоун удурутчулар-га Чадаанын сүт заводу-биле бижыг харылзажыг ажил-дарын негеттип турарын санап бергенер демделээш-нер.

Белеткек конторазы чоңдан артыкшылыг мады хүлээп алган, оон элдин чоңа чүгө сатпазыл! Хей-ниини теменни-ге чериня нем белеткээрини-ги шыны даа куу. Брээ улуг, кылдып каар чөмчү эвээш, амалы чегей дээрин хуралда шүгүмчүлээш.

Урулга кылган шүгүмчү-лелдерден түңнел үндүрүп, салдырган соругаларын шы-гыс кичээлгеге ап ажилдаар — көдөш Совет куускому-нун мурунда сонгарлаттын-мас негелде болур.

Х. МОНГУШ, Өвүр район.

МИНИСТЕРСТВОНУН ДЫННАДЫ

МАНАГУА. Никарагуанын кыгалал министерствоунун дындаал чыгары-биле алыр-га, Нуэва-Сеговия департа-ментини деңизсеринин, кы-лынга дүжүр арттырган са-молет АКШ-тың көлөңдө-чилерини самолёду болган. Гондустын таланын рес-публиканын агаар делгемни уруп кирип келген самолет кызыгаар чогулда Эль-Дора-дито дээр чурттакчылыг суу-нда сандиножу улусчу армия-ны туруштарын ракеталар-биле боолган. Никарагуанын агаардан халаашкында удуз камгалаалды дайчылары халап келген самолетче дү-нүштелер ааар үгер-боолар-биле боолган. Уредир ат-тырган, ол самолет Гонду-раста Эль-Тигре дээр кызы-гаардан 6 километр черде суур чогулга кээп дүшкен. Ужудукту үш контрас аары-биле балыланган.

Агаардан дээрбечи ёзу-биле халаашкын Никарагуага удуз америк агрессияны улам өс-күдүп турарынын база бир херечилел болгон деп, рес-публиканын президентини Да-ниэль Ортега мелегээш. Кы-зыгаар үредекчин самолет

МАНИЛА. Филиппинге дөрт хонук аян-чорунуң соон-да АКШ-тың курсектары Дол. Шульц ол черин бол-гаш даштык журналь-тер-биле июнь 16-да бол-ган парлагла конферен-циясыга Муруу-Чөөн Азия-га ядролуг чепсек чок зонаны тургузарын талаа-биле президент К. Акино-биле чу-гаалажышкынын түн-нелеринге доктаган. Ол чу-гаалажышкынын, а ол мыйшак Филиппинин чеп-секти күштерини удуздук-чулар-биле чутулаажыш-кынар үзүлгө АКШ-тың курсектары Филиппин ар-

ПАРЛАЛГА КОНФЕРЕНЦИЯЗЫ

халаашкын ортуктарынга америк шеригерини турп-турары Муруу-Чөөн Азияга «доктаамаа чорукту хевээр арттыр алырынга чутула-фактору болур болгон. Фи-липпиндан Пенгастонун ба-заларын үндүрери АСЕАН чурттарын аймак чок чо-рууга «улуг айымды болду-рар» деп мелегээш. Оон-биле кады Муруу-Чөөн Азия де-ңизсеринге америк шеригер-ини турарын коньидарын айтырларынга Вашингтон АСЕАН күрүмелеринге кан-

дыг-даа дүжүп берилешкени кылбас дээрин ол билдирип чутулаан.

АКШ-тын улуг дужаалыг талашкынын ол мелегелди Сингапурда Муруу-Чөөн Азиянын күрүмелерин асо-циациязын (АСЕАН) даш-тык херектер министрлери-ни чөвүлел хуралы-биле чангыс үеде болгон. Оон үе-инде чөвүлел хуралды кир-жикчилер, Филиппинин ора-лакчы президентин, Фи-липпинин даштык деректер департаментинин секрета-

ры-биле катар олар Индонезиянын Муруу-Чөөн Азияны ядролуг чепсек чок зона кыл-дыр чарлаар дээш эгелешч санааны дөткөш. Оон ичтээр чангыс үеде болгон таарыл-га эвээ деп айткан, ол чер-ин хайгааракчылары Мани-ла-биле болуун шериг-поли-тиктиг харылзааларын Ва-шингтон АСЕАН-ны ядролуг чепсекке удуз инициативаны кошкандыр соруганы салып турар. Ол инициативалар Муруу-Чөөн Азияда АКШ-тын үр хуусаалыг планнары-га шынгын айымды тургу-зуу турар деп айтып туралар. (СЭТА).

ПАНАМАДА БАЙДАЛ

Сан-Хосе АКШ-тын реак-сий бөлүктери болгон чуртта оларга күтүктөн барын куштер Панама шилип ал-ганы хамлаарышас политика-зында өскөр чөйлодери орадалып турар деп, чурт-тун национал камгала күш-терини кол командачылыг бригада генералы Мануэль Антонио Норьега мелегээш. Чуртта нарындаан политиктиг байдалга хамлаарыштыр Чир-ки можуга болгон парлагла конференцияга чүве чуту-лаан кыла-да каттишпазын и-лаңгыя политиктиг болгон Топ Америкада боол турар бу-гу байдалды тайбы арга-биле шиптирээр дээш тургу-жу Вашингтонун талашында таарымчас чорукту болдуруп турар деп чутулаан. Ылаңгыя улуг хемчээлде шериг чөрдү-дээрин болдурубас дээш Па-нама куженишкенин АКШ-тын чазалык даштык политиказынга кончут-ла та-арымча чок бооп турар.

АКШ-тын реаксий ку-штери Панама кижип турар Кондалор бөлүктү чурт-тарын Топ Америкада бай-

далды тайбы арга-биле шип-тирээр дээш боттамыр турар хемчелеринге саат ужу-редиг бадыткалды кылган. Америк администрациянын мер-гелешчелери ажиллап турар. Рейганын администрация-нын кол-ла соругазы болза чурттуу дүрүм ёзулар деңиз-серини кол командачылыг бригада генералы Мануэль Антонио Норьега мелегээш. Чуртта нарындаан политиктиг байдалга хамлаарыштыр Чир-ки можуга болгон парлагла конференцияга чүве чуту-лаан кыла-да каттишпазын и-лаңгыя политиктиг болгон Топ Америкада боол турар бу-гу байдалды тайбы арга-биле шиптирээр дээш тургу-жу Вашингтонун талашында таарымчас чорукту болдуруп турар деп чутулаан. Ылаңгыя улуг хемчээлде шериг чөрдү-дээрин болдурубас дээш Па-нама куженишкенин АКШ-тын чазалык даштык политиказынга кончут-ла та-арымча чок бооп турар.

Панамада политиктиг бай-далды нарындаан, күштө-дери күзеп турар дашты-кынын болгон иштинин реакция чурттуу президен-тинин болгон шериг удуз-тулазынын ат-аларын бак-сыраткан, оларын эрге-чыг-раал ап октарын кымылы туралар деп ол чутулаан.

Рейганын администрация бо чурттуу чазам дүжүгөш, барын күштерин талашкы-чилерден түр реаксий чы-

закты тургузарын кордап ту-рар. Азия хамлаарыштыр аме-рик «Ньюсу» журнал буу-редиг бадыткалды кылган. Америк администрациянын мер-гелешчелери ажиллап турар. Рейганын администрация-нын кол-ла соругазы болза чурттуу дүрүм ёзулар деңиз-серини кол командачылыг бригада генералы Мануэль А. Норьега мелегээш. Чуртта нарындаан политиктиг байдалга хамлаарыштыр Чир-ки можуга болгон парлагла конференцияга чүве чуту-лаан кыла-да каттишпазын и-лаңгыя политиктиг болгон Топ Америкада боол турар бу-гу байдалды тайбы арга-биле шиптирээр дээш тургу-жу Вашингтонун талашында таарымчас чорукту болдуруп турар деп чутулаан. Ылаңгыя улуг хемчээлде шериг чөрдү-дээрин болдурубас дээш Па-нама куженишкенин АКШ-тын чазалык даштык политиказынга кончут-ла та-арымча чок бооп турар.

АКШ-тын Панамада элчин Артур Дэвистин барын оппо-зициянын талашкычлери-биле чыгып чутулаажышкы-нын кылп турары база бил-дине берген. Америк парлаг-ланын дындаал турары-биле аларга Мануэль А. Норьега кол командачылыг эрге-ду-жаалында дүжүрүн Пана-маын шериг удузтулаады ол негез.

(СЭТА).

ЧУРУКТА: Клаус Барбье 3 хардан 13 хар чедир бичин уруларын уузуаттырып тур-ган. Дөртен бир бичин чаш-тарын хорулаа лагерыринче база чорудуп турган. Ол чаш-тардан каш санын кижин ли-риг артыкан.

ФРАНЦИЯ. Фашист өлү-рукту Клаус Барбье бо чуртта суатан турар. ЧУРУКТА: Делегейин ий-ги дайынын чыдарында Франциянын уурлаанышкын шимчээлдерин киржикчин турган Лиз Лесерин фа-

шист өлүрүкчүнү үтүгелди-п турган херээн херечилеп тура-ры. Ол мынан Клаус Барбье 19 хонук иштинде хилинчекте-ди байсаалдып келген.

СЭТА-ның фотохрон-казы.

